

Osuvasti oikeuselämästä // numero 4-2021 // kahdeskymmeneskuudes vuosikerta

ADVOKAATTI

Juristi
kolmannessa
polvessa

Asianajaja
Kaarle Gummerus

OSALLISTU ETÄNÄ TAI LÄSNÄ

Päivitä osaamisesi ajankohtaisissa seminaareissa.

AVIOVARALLISUUSPÄIVÄ

26.10. Helsinki

Miten ja millä perusteella avio-oikeudesta voi sopia ja miten avioehtosopimusta voidaan sovittaa? Aviovarallisuuspäivässä tarkastellaan puolisojen välisiä varallisuussuhteita, niistä sopimista ja varallisuussuhteiden purkamista.

Puheenjohtajana professori **Tuulikki Mikkola**, Turun yliopisto.

Lakimiesliiton jäsenet ja julkinen sektori 633 €
(yksityinen sektori 845 €)

TODISTELUPÄIVÄ

16.11. Helsinki

Miten todisteet tulisi jäsentää ja miten todistusteemat tulisi muotoilla? Mitkä seikat vaikuttavat näytön arviointiin? Miten näyttöratkaisu syntyy? Miten tuomari hyödyntää todistelua? Tule kuulemaan todisteluun liittyvistä käytännön kysymyksistä prosessioikeuden kokeneiden ammattilaisten johdolla.

Puheenjohtajana käräjätuomari **Mia Sundström**, Helsingin käräjäoikeus.

Lakimiesliiton jäsenet ja julkinen sektori 633 €
(yksityinen sektori 845 €)

INSOLVENSSIPÄIVÄ

17.11. Helsinki

Missä mennään yrityssaneerauslain muuttamisen ja maksukyvyttömyysdirektiivin implementoinnin suhteen? Miten insolvenssiasiat näyttäytyvät tällä hetkellä käräjätuomarin pöydällä? Miten konkurssirealisaation hankalat tilanteet selvitetään? Tule kuulemaan uusin tieto insolvenssioikeuden ajankohtaisista kysymyksistä yhdessä tehopäivässä.

Puheenjohtajana asianajaja **Claudio Busi**, Asianajotoimisto Claudio Busi Oy.

Lakimiesliiton jäsenet ja julkinen sektori 633 €
(yksityinen sektori 845 €)

Seminaarihintoihin lisätään alv 24 %. Oikeudet muutoksiin pidätetään.

Juridiikan asiantuntijan parhaat työvälineet

Markku Fredman

RIKOSASIANAJAJAN KÄSIKIRJA

2., uudistettu painos
Toukokuu 2021, sh. 169 €

Marja Luukkonen Yli-Rahnasto

REKLAMAATIOVELVOLLISUUS

Lokakuu 2021, sh. 129 €

Olli Norros, Timo Kaisanlahti

VAHINGONKORVAUS ARVOPAPERIMARKKINOILLA:

Liikkeeseenlaskijan tiedonantovirhe
2., uudistettu painos
Kesäkuu 2021, sh. 139 €

Karoliina Helle

RAKENNUKSEN SALAINEN OMISTUS

**Erityisesti puolison kiinteistölle
rakennetun rakennuksen
omistussuhteista**
Huhtikuu 2021, sh. 139 €

VEROLAIT 2/2021

Syyskuu 2021, sh. 133 €

FINLANDS LAG 2021

Augusti 2021, riktpris 329 €

- 6 Tuokiokuva**
Yhdenvertaisuuden puolesta.
- 8 Niki Welling: ”Valvontalautakunnalla on iso merkitys alan luottamuksen ylläpitämisessä”**
- 9 Liitossa tapahtuu**
Eettisyys, diversiteetti ja uhat puheena Pohjoismaissa.
- 10 Oikeilla urilla**
Palkkioon liittyvät moitteet yleisiä.
- 11 Tekijä**
Lotta Kroneld haluaa, että nuoret saadaan kiinnostumaan erilaisista uramahdollisuuksista.
- 12 25 vuotta sitten**
Tervetuloa Suomen Asianajajaliiton kotisivulle!
- 13 Matilla on asiaa**
Ääni kuuluu, mitään ei näy.
- 27 Niko Jakobssonin kolumni**
Valvonta on tärkeä osa itsesääntelyä.
- 28 Koulutus**
Vastuuvakuutus turvaa asianajajan työtä.
- 29 Asianajajan päivä**
Emilia Kaikkosen päivään sisältyi käräjää ja talokuvaston selaamista.
- 30 Luuppi**
Loppuvuoden kestävä pro bono -kampanja rohkaisee sovitteluun.
- 32 Keissi**
Asianajaja tunnistettiin tekijäksi.
- 32 Nimitykset**

”RIKOSJUTTUJA
EI VOI SOVITELLA
KALENTERIIN.”

18

HENKILÖ KUVASSA

Raskaiden rikosten äärellä

Kaarle Gummerus ei epärovi puolustaa raskaistakaan rikoksista syytettyjä. Hänen mielestään Suomen oikeusjärjestelmä kärsii etenkin esitutkinnan eli poliisin resurssipulasta.

14

FOKUS

Käärme eteisessä

Asianajoalan sääntely ja valvonta ovat pinnalla Pohjoismaissa. Norjassa ja Tanskassa pohditaan, onko asianajotoimistojen omistuksen vapauttaminen riski riippumattomuudelle.

24

MINUN VALINTANI

Onnellinen kutsumusammattissa

Koulupoikana Kari Eriksson katseli televisiosta lakidraamasarja Perry Masonia ja totesi seuraavansa työtä, jota haluaisi tehdä itskin.

Oikeudenhoidon toimijat barrikadeille

Oikeudenhoito ja sen resurssit ovat juuri tätä kirjoitettaessa keskustelun kohteena. Tuomioistuinvirasto on vaatinut merkittävää lisäresursointia, jotta tuomioistuimet pystyvät hoitamaan perustehtävänsä sekä sen lisäksi digitalisoimaan prosesseja. Vaatimus on perusteltu.

Laadukas oikeudenhoito ja oikeusturva maksaa. Se on tärkeä lähtökohta, kun mietitään oikeudenhoidon ketjun eri vaiheiden resursseja. Oikeudenhoidon osuus valtion koko budjetista on kuitenkin erittäin pieni, eivätkä siihen osoitetut taloudelliset resurssit vastaa sen yhteiskunnallista merkitystä. Oikeudenhoito ei ole yhteiskunnan reunamilla oleva puolivälitön tukitoiminto, vaan keskeinen osa toimivaa, ennustettavaa ja perusoikeudet takaavaa yhteiskuntaa. Sekä yksityiset kansalaiset että yritykset tarvitsevat sitä oikeusturvaa, mitä oikeudenhoidon koko ketju tarjoaa. Laadukas oikeudenhoito on yrityksille myös vetoimatekijä.

Kun resursseja jaetaan, on huomioitava koko oikeudenhoidon ketju. Rikosasioissa juttu alkaa poliisin suorittamasta esitutkinnasta, siirtyy sen jälkeen syyteharkintaan ja lopuksi tuomioistuinlaitoksen käsiteltäväksi. Jokaisella ketjun osalla on oltava riittävät resurssit, jotta kaikki vaiheet saadaan vietyä läpi asiantuntevasti ja kohtuullisissa ajassa.

Tärkeä osa laadukasta oikeudenhoitoa on asianajajan tekemä työ. Asianajajat varmistavat omalla asiantuntemuksellaan, ettei tuomioistuinten resursseja kuormiteta turhaan. Sovittavissa olevat jutut sovitaan jo ennen kuin niitä viedään tuomioistuimeen – tänä syksynä erityisesti Asianajajaliiton Sovittelun supersyksy -kampanjassa. Asiantunteva avustaja on jutun asianosaiselle tärkeä oikeusturvan tae. Myös tämä työ maksaa. Juopa itse maksavien asiakkaiden kustannusten ja valtion maksaman oikeusavun tuntihinnan välillä syvenee jatkuvasti.

Oikeusavun tuntiveloitusta on korotettu viimeksi vuonna 2014 ja se on jäänyt pahasti jälkeen kustannusten noususta. Asianajajaliitto on esittänyt oikeusministeriölle oikeusavun tuntiveloituksen merkittävää korottamista.

Paljon lisää on tehtävissä myös olemassa olevilla resursseilla. Asianajajaliiton tammikuussa 2020 julkistamassa työtapareformissa esitetään erilaisia vaihtoehtoja tehostaa prosesseja. Kannattaa katsoa: työtapareformi löytyy osoitteesta asianajajaliitto.fi/tyotapareformi. Hyvää alkanutta syksyä! *

Hanna Räibä-Mäntybarju

Asianajajaliiton puheenjohtaja

[@rh_raiha](https://twitter.com/raih_raiha)

AKTÖRER INOM RÄTTSVÅRDEN STÄLL ER PÅ BARRIKADER

Rättsvården och dess resurser är när detta skrivs föremål för diskussion. Domstolsverket har krävt betydande tilläggsresurser för att domstolarna ska kunna sköta sin grundläggande uppgift och dessutom för att digitalisera processerna. Kravet är motiverat.

Rättsvårdens andel av hela statsbudgeten är mycket liten, och de ekonomiska resurser som anvisats för den motsvarar inte dess samhälleliga betydelse.

En viktig del av högkvalitativ rättsvård är det arbete som advokaten utför. Advokaterna säkerställer genom sin sakkunskap att domstolarnas resurser inte belastas i onödan. Ett sakkunnigt biträde är en viktig garanti för parternas rättssäkerhet i ett mål. Även detta arbete kostar. Klyftan mellan de kostnader som klienterna själva betalar och timpriset för den rättshjälp som staten betalar blir allt djupare. Timdebiteringen för rättshjälp har senast höjts

2014 och den ligger långt efter kostnadsökningen. Advokatförbundet har för justitieministeriet föreslagit en betydande höjning av timdebiteringen för rättshjälp.

Mycket mer kan göras också med befintliga resurser. I den reform av arbetsätten som Advokatförbundet offentliggjorde 2020 presenteras olika alternativ för att effektivisera processerna.

asianajajaliitto.fi/sv/arbetsattsreformen

Yhden- vertaisuuden puolesta

KUVA JA TEKSTI TERO IKÄHEIMONEN

Helsingin Kauppakeskus Forumin julkisivu muistutti kesällä, että homoseksuaalisten tekojen rangaistavuus poistettiin Suomen rikoslaista vasta 50 vuotta sitten. Suomen Asianajajaliitto osallistui Pride-viikkoon kesä-heinäkuun vaihteessa Platinum-kumppanina.

JAALISUUS

N RIKOKSEKSI

1971

PROGRESS

UUTTA MAHDOLLISTAMASSA

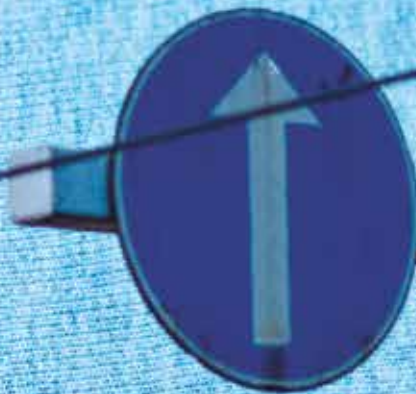
FORUM

marimekko

n NITRO

Oikean ja väärän pohdintaa

Niki Welling toivoo valvontalautakunnan luottamustoimeltaan aitoja tulkintatilanteita, joissa ei ole itsestään selvää, miten asianajajan kuuluu toimia.

TEKSTI TERHI HAUTAMÄKI // KUVA MIKKO KAUPPINEN

Helsinkiläinen asianajaja **Niki Welling** työskentelee asianajotoimisto Boreniuksella riita- ja rikostoimeksi- antojen parissa. Elokuun alusta alkaen hän paneutuu työn ohessa asianajajien valvontaan.

Welling valittiin valvontalautakunnan uudeksi jäseneksi, ja varajäseneksi valittiin asianajaja **Sanna Svahn** Vantaalta.

– Olen aina pitänyt eettisiä kysymyksiä ammatillisesti mielenkiintoisina. Asianajajille ajankohtaisten kysymysten lisäksi minua kiinnostavat yritysmaailman ja yhteiskunnan eettiset kysymykset laajasti. Halusin olla mukana täyttämässä tärkeäksi kokemaani tehtävää, Welling kertoo.

Wellingin mukaan valvontalautakunnalla on iso merkitys alan luottamuksen ja arvostuksen ylläpitämisessä.

Asianajajia valvovaan lautakuntaan kuuluu 12 jäsentä, joista puheenjohtaja ja kuusi jäsentä ovat itsekin asianajajia. Jäsenten ja varajäsenten toimikausi on kolme vuotta. Paikkoja siis aukeaa aika ajoin, ja niihin voivat luottamustoimesta kiinnostuneet hakea.

Welling kokee, että parasta valmistautumista tehtävään ovat olleet konkreettiset tilanteet työuran varrelta.

– Suurin osa asianajajista pyrkii noudattamaan tapaohteita varsin hyvin. Joskus on tullut vastaan tilanteita, joissa vastapuolen asianajaja on myöhästynyt määräajoista eikä ole huolehtinut toimeksiannostaan päämiehensä kannalta asianmukaisesti. Joskus on ollut selviä rikkomuksia, joissa vastapuolen asianajaja on ottanut yhteyttä suoraan päämieheen, vaikka yhteydenoton pitäisi mennä asianajajan kautta.

Welling on jo aiemmin seurannut valvontalautakunnan ratkaisuja. Hän toivoo luottamustoimelta mielenkiintoisia keskusteluja ja varsinaisten kurinpitotilanteiden ohella aitoja tulkintatilanteita, joissa joudutaan pohtimaan perusteellisesti, mikä on oikea tapa toimia.

– Valvontalautakunnalla on tärkeä tehtävä yhteisen tulkinnan vakiinnuttamisessa. Meillä oli juuri keväällä toimistolla pohdittavana yksi esteellisyyteen liittyvä asia, ja siihen saimme vastauksen valvontalautakunnan ratkaisukäytännöstä, Welling mainitsee. *

Eettisyys, diversiteetti ja uhat aiheina Pohjoismaissa

Pohjoismaisten asianajajaliittojen edustajat kokoontuivat koronatauon jälkeen elokuun lopussa yhteisten kysymysten äärelle. Asianajajaliittojen puheenjohtajat ja pääsihteerit esittelivät omien liittojensa toiminnan pääkohtia.

Asianajajaliiton puheenjohtaja **Hanna Rähkä-Mäntyharju**, varapuheenjohtaja **Eero-Pekka Uotila** ja pääsihteeri **Niko Jakobsson** pääsivät kertomaan tilaisuudessa kollegoille muun muassa siitä, kuinka Suomi siirsi ensimmäisenä Pohjoismaana vuosikymmeniä lähiopetuksena järjestetyn asianajajatutkinnon vuorovaikutteiseksi verkkokoulutukseksi alle puolessa vuodessa. Tämä johti korona-aikana ennätysmäärään tutkintokokelaita ja uusia asianajajia.

Suomea koskevassa maaraportissa kerrottiin loppuun saatetusta ASSI-projektista eli asiointipalvelusta, jossa voi hoitaa jäsenasioita ja asioida sekä

Asianajajaliiton että valvontalautakunnan kanssa tietoturvallisesti ja sujuvasti. Asianajajaliiton edustajat nostivat esille myös työhyvinvointiin liittyneen #oikeusjaksaa-kampanjan sekä oikeusalan sanastoa pilke silmäkulmassa suomentaneen Oikeusrattaat tutuksi -kampanjan.

Yhteisiä keskusteluteemoja olivat ihmisoikeudet, erityisesti tilanne Afganistanissa, ja asianajajien etiikka sekä erityisesti se, miten etiikasta tulisi tulevaisuudessa viestiä aiempaa ymmärrettävämmiin myös suurelle yleisölle. Suomen ja Liettuan yhteisessä esityksessä pohdittiin, miten asianajoalalla olisi mahdollista lisätä diversiteettiä ja monikulttuurisuutta. Myös toimistotarastuksiin ja rahanpesun estämiseen liittyvät prosessit, joita Suomessa ollaan voimakkaasti uudistamassa, herättivät keskustelua.

Lopuksi tärkeä kipukohta – asianajajien maalittaminen – nousi keskeiseksi puheenaiheeksi. Maalittamiselle tulisi saada nollatoleranssi, mutta keinoja maalittamisen kuriin saattamiseksi ei ole vielä tarpeeksi.

CSI[®]

Integroi toimistollesi sujuvampi syksy

Liitä CSI-ohjelmistosi

- KYC-palveluihin; Clento, DOKS tai Due AML
- Kirjanpitoon; Fennoa, Netvisor tai Procountor
- Dokumentinhallintaan; M-Files tai O365 SharePoint

www.csihelsinki.fi

Palkkioon liittyvät moitteet yleisiä

Valvontalautakunnan tuoreista ratkaisuksista on tällä kertaa poimittu asianajajan palkkion kohtuullisuutta ja laskutusta käsitteleviä tapauksia.

Hyvää asianajajatapaa koskevien ohjeiden 5.12-kohdan lisäksi palkkioaiheisia asianajajaa velvoittavia ohjeita löytyy Asianajajaliiton palkkio-ohjeesta, jota niin ikään sovelletaan valvontalautakunnan ratkaisuisa. Palkkiota ja laskutusta koskevia moitteita käsitellään valvonta-asioiden lisäksi myös palkkioriiita-asioina, jolloin valvontalautakunta arvioi asianajajatoimiston laskun kohtuullisuutta ja voi suositaa palkkion alentamista. Palkkiokysymykset ovatkin lautakunnassa jatkuvasti esillä. Tavanomaisia asianajajan palkkioon liittyviä moitteita ovat esimerkiksi ajankäytön koh-

tuuttomuuteen, toimenpiteiden tarpeellisuuteen sekä oikeusapuun ja oikeusturvavakuutukseen liittyvät kysymykset. Laajempiin tapauselosteisiin voi tutustua valvontaratkaisujen hakemistossa osoitteessa valvontaratkaisut.fi.

Reipasta syksyn alkua kaikille Advokaatin lukijoille toivottaen,

Kaisa Marttinen

vt. valvontayksikön päällikkö

TUOREIMPIA RATKAISUJA

TUOMIOISTUIN VAHVISTI PÄÄOSAN LASKUISTA

Asianajajatoimisto laskutti avioero-ositukseen liittyvästä tehtävästä 11 laskulla yhteensä 32 219 euroa. Asiakkaalle oli myönnetty oikeusapu kesken toimeksiannon.

Valvontalautakunta totesi, että tuomioistuimissa käsiteltävässä asiassa pääasian käsittelevä tuomioistuin määrää yksityiselle avustajalle valtion varoista maksettavan palkkion ja korvauksen avustajan selvityksen pohjalta. Tällaisessa asiassa asianajajan palkkion kohtuullisuuden arviointi ei siten kuulu valvontalautakunnalle, vaan kohtuullisen palkkion arvioi tuomioistuin. Valvontalautakunnalla ei ollut toimivaltaa arvioida palkkion kohtuullisuutta tuomioistuimissa jo vahvistettujen laskujen osalta.

Muiden tehtävässä esitettujen laskujen osalta valvontalautakunta ei havainnut, että laskutus olisi asian laatu, laajuus tai oikeudellinen vaativuus huomioiden kokonaisuutena arvioiden kohtuuton.

Palkkiota ei suositettu alennettavaksi.

ASIANAJAJA OSOITTI LASKUN VÄÄRÄLLE TAHOLLE

Asianajaja oli toiminut yhtiön toisen osakkaan avustajana yhtiötä koskevissa asioissa. Yhtiö moitti asianajajaa siitä, että yhtiölle osoitetussa laskussa ei ollut asianmukaista laskuerittelyä. Lisäksi yhtiön mielestä asianajaja oli laskuttanut yhtiön toiselle osakkaalle kohdistuvia toimenpiteitä virheellisesti yhtiöltä.

Toimeksiannon asianajajalle oli antanut yhtiön osakas, joka ei ollut hallituksen puheenjohtaja. Valvontalautakunta totesi, että kyse ei siten ollut yhtiön toimeksiannosta vaan osakkaan antamasta toimeksiannosta, ja lasku olisi tullut osoittaa yhtiön sijaan toimeksiannon antaneelle osakkaalle.

Laskun toimenpide-erittelyssä oli ilmoitettu pelkästään toimenpiteiden yhteissumma ja laskun loppusumma. Palkkio-ohje edellyttää, että kunkin toimenpiteen osalta on ilmoitettu joko toimenpiteeseen kulunut aika tai siitä veloitettu palkkion määrä.

Valvonta-asia käsiteltiin yhdessä samaan asiaan liittyvän palkkioriiita-asian kanssa, jossa valvontalautakunta suositti asianajajan palkkion alentamista 0 euroon toimeksiannon puuttumisen vuoksi. **Huomautus.**

LASKUSTA SAI REKLAMOIDA PUOLENTOISTA VUODEN PÄÄSTÄ

Asianajaja oli toiminut käräjäoikeuden määräämänä pesänselvittäjänä ja -jakajana kuolinpesässä. Kuolinpesän osakas haki palkkion alennusta, koska piti asianajajan laskutusta kohtuuttomana.

Asianajaja oli pyytänyt valvontalautakuntaa arvioimaan, oliko hakija reklamoinut laskusta liian myöhään. Palkkioriiita-asiassa ei anneta suositusta, jos hakijan oikeus vaatia palkkion alentamista on lain mukaan vanhentunut. Velan vanhentumisesta annetun lain mukaan yleinen vanhentumisaika on kolme vuotta.

Hakija oli saattanut palkkioriiita-asian vireille ensimmäisestä laskusta puolen-toista vuoden ja toisesta laskusta kolmen viikon kuluttua laskun päiväyksestä. Valvontalautakunta totesi, että kummassakaan tapauksessa hakijan oikeus vaatia palkkion alentamista ei ollut lain mukaan vanhentunut. Valvontalautakunta antoi asiassa suosituksen eikä havainnut, että asianajajan laskutus olisi ollut kohtuuton. **Palkkiota ei suositettu alennettavaksi.**

Lisää tukea uran eri vaiheisiin

Asianajajaliiton hallituksen tuore jäsen ja ammatillisen valiokunnan puheenjohtaja Lotta Kroneld haluaa, että nuoret saadaan kiinnostumaan erilaisista uramahdollisuuksista.

TEKSTI TERO IKÄHEIMONEN // KUVA MIKKO KAUPPINEN

Millaisia asioita haluat edistää liiton hallituksessa?

Haluan erityisesti tuoda esille näkökulmia liittyen asianajopalveluiden saatavuuteen kattavasti koko maassa ja erityisesti maakunnissa. Koen tärkeänä sen, että nuoret asianajajat saataisiin kiinnostumaan nykyistä enemmän asianajotyöstä maakunnissa ja pienissä toimistoissa perinteisen asianajotyön parissa. Pyrin edistämään sitä, että kiinnostus asianajolalle ja erityisesti kiinnostus yrittäjyyteen asianajolalla pysyy, ja että hallituksessa pohditaan aktiivisesti sitä, millaista tukea liitto voi tarjota uransa eri vaiheissa oleville asianajajille.

Minkälaisena näet ammatillisen valiokunnan roolin liiton vaikuttamistyössä?

Ammatillisella valiokunnalla on merkittävä rooli liiton toiminnan kehittämisessä. Koen työn valiokunnassa erityisen mielekkäänä, koska asiat, joita valiokunta käsittelee, ovat asianajotyön kannalta keskeisiä.

Tällaisia ovat niin ammatinharjoittaminen, toimintojen järjestäminen, jäsenyysasiat kuin työhyvinvointikysymyksetkin. Erityisen tärkeänä näen valiokunnan roolin tapaohjeiden kehittäjänä, ja odotan tätä työtä innolla. Parhailleen valiokunta työstää suunnitelmaa asianajotoimistoille kriisitilanteisiin varautumiseksi, johon pääsen nyt mukaan. Ammatillisen valiokunnan työ on tullut minulle muiden liiton tehtävien kautta tutuksi, ja on hienoa päästä itse mukaan valiokuntatyöhön.

Mikä sinua innostaa liiton luottamustehtävissä?

Minua motivoi mahdollisuus päästä näkemään lähempää, mitä liitossa tapahtuu. Olen erittäin kiinnostunut siitä, mitä asioita liitossa käsitellään ja mistä päätetään. On hienoa olla mukana vaikuttamassa tärkeisiin uudistuksiin ja kehityshankkeisiin. *

Tervetuloa Suomen Asianajajaliiton kotisivulle!

TEKSTI ADVOKAATTI 4/1996 // KUVANKÄSITTELY LAURA YLIKAHRI

Ääni kuuluu, mitään ei näy

Ensin oli digi ja sitten tuli etä. Aivan kuin olisimme tienneet etäilyn alkavan, sillä aloitimme digimmäksi muuttumisen pian sen jälkeen, kun kuulumme ensimmäisen kerran Aipasta. Tästä on 10 vuotta. Olin 25.11.2011 ensi kerran tilaisuudessa, jossa OM:n edustaja kertoi Aipasta. Sitten hankittiin tekstintunnistavia skannereita, opeteltiin luomaan pdf-tiedostoja ja harjoiteltiin yhteydenpitoa muutoinkin kuin puhelimella.

Vaikka Aipa ei ole vielä aivan tullutkaan, niin muut meistä riippumattomat tekijät panivat ottamaan aivan uuden harppauksen. Aloitimme etäilyn.

Miten siinä kävi? Parin viikon jälkeen aluksi hauska etäily alkoi muuttua etääntymiseksi. Kollegat, asiakkaat ja tuomarit ovat kaikki vain kuvakkeita Meeteissä ja Teamseissä.

Iso osa videopalavereista on tosiasiaa atk-laittein käytäviä puheluita, joissa ei kuulu muuta kuin ääni ja sekini niin, että kaikkien, joiden ei ole lupa puhua juuri sillä hetkellä, on mykistettävä mikrofonit. Edes spontaanit hämmästelyt tai naurahdukset eivät pääse kuulumaan toisiin kuin ennen vanhaan puheluissa. Pannaan siis kamerat päälle ja katsellaan edes toistemme ilmeitä silläkin uhalla, että siitä kaista loppuu!

Milloin niitä kollegoita sitten ennen nähtiin? No käräjillä tietenkin. Joko kotipaikkakunnalla tai mikä parasta, jollain toisella paikkakunnalla. Ennen vanhaan, siis vielä iloisen 20-luvun alkaessa, oli melkein suurinta huvia matkustaa tiistaina Turussa järjestettävälle käräjille varmuuden vuoksi viimeistään maanantaina ja tavata sikäläisiä kollegoita käräjiin valmistautumisen lomassa lounaan, päiväkahvin ja illallisen merkeissä. Nyt tämäkin on ratkaistu siten, että Varsinais-Suomen käräjäoikeuden istuntoon on soveliainta osallistua enintään täältä kotipaikkakunnan käräjäoikeuden videokammarista. Ettei vaan näkisi vahingossakaan ketään.

Jos ne käräjät sitten kuitenkin järjestetään vaikka sitten kotipaikkakunnalla, niin sinnekin – ainakin jos kysymys on valmisteluistunnosta – on jokseenkin toivottavaa osallistua omalta toimistolta. Jos taas kysymys on rikoskäräjistä ja olet itse hankkiutunut käräjäpaikalle läsnäolevana, niin vähintään syyttäjä hoitaa tehtävänsä todennäköisesti kuitenkin joko omalta virkapaikaltaan tai vaikka asuntovaunusta. Toisinaan on niinkin, että tuomari on istuntosalissa sen varalta,

että joku sattuisi yleisöksi paikalle. Käräjäsihteeri puolestaan osallistuu lähinnä omaa kotipaikkaansa olevalta istuntopaikalta, esimerkiksi Utsjoelta, ja avustaja istuu toimistollaan päämiehen istuessa vankilassa. Tällä järjestelyllä varmistutaan, ettei kukaan tapaa oikeasti ketään. Ellei siis kaikkia etäkäräjiä päädytä kieltämään, niin kielletään etäkäräjät kotipaikkakunnalla!

KOLLEGAT, ASIAKKAAT JA TUOMARIT OVAT KAIKKI VAIN KUVAKKEITA MEETEISSÄ JA TEAMSEISSÄ.

Asianajajien on käytädyttävä asianajajan arvolle sopivalla tavalla eli kunniallisesti ja toimittava muutoinkin osoittaen ammattikuntansa edustajille huomaavaisuutta ja arvonantoa sekä kohdistamatta kollegoihin epäasiallista arvostelua. Monet muutkin perusarvomme pohjautuvat ammattikunnan yhtenäisyyteen ja ammatti-identiteettiin. Ettei perusarvoitamme putoaisi pohja pois, meidän on tunnettava toistemme muutenkin kuin kuvakkeina ruudulla. Kunhan rajoitukset aikanaan poistuvat, tehkäämme töitä sen eteen, että pääsemme oikeaan kanssakäymiseen toistemme ja sidosryhmiemme kanssa. Älkäämme antako etäilyn johtaa etääntymiseen.

Matti Pulkamo
asianajaja

Käärme eteisessä

Asianajoalan sääntely ja valvonta ovat pinnalla Pohjoismaissa. Norjassa ja Tanskassa on puitu asianajotoimistojen omistuksen vapauttamista. Ruotsissa taas media on tarttunut sikäläisen valvontalautakunnan työhön ja ”gangsteriasianajajien” tapauksiin.

TEKSTI TERHI HAUTAMÄKI // KUVITUS VESA-MATTI JUUTILAINEN

Helmikuussa 2020 norjalainen sanomalehti VG julkaisi artikkelisarjan asianajotoimisto Rogstadista ja sen omistajasta **Afzal Ghaurista**, ”miehestä joka rakensi asianajotoimiston vankilasta käsin”.

Asianajotoimistoa kulissee pyörittänyt Ghauri oli aiemmalta ammatiltaan kiinteistönvälittäjä, joka istui vankeustuomiota petoksesta. VG kertoi artikkelisarjassaan Rogstad-toimiston epäselvistä omistussuhteista ja epäilyistä väärinkäytöksistä.

Rogstadin tapaus on tietysti täysin poikkeuksellinen. Rikollisen pyörittämä asianajotoimisto kuitenkin havainnollisti riskejä, joita Norjassa on väläytelty, kun on pohdittu asianajotoimistojen omistuksen vapauttamista.

Norjassa asianajotoimistojen ulkopuolinen omistus ei ole sallittua kuten ei Suomessakaan, joskin Norjassa omistajiin voi kuulua firmassa päätoimisesti työskenteleviä ei-asianajajia. Yleisesti nimikkeen käyttö on vapaampaa kuin Suomessa.

Norjassa asianajaja-nimikettä voi käyttää muutenkin kuin itsenäisenä ammatinharjoittajana tai asianajotoimistossa työsuhteessa. Yrityksissä voi olla in-house-asianajajia. Muun muassa vakuutusyhtiöt HELP ja If tarjoavat Norjassa vakuutusten ohella asianajopalveluita.

Norjan parlamentin eli suurkäräjien käsittelyssä on parhaillaan asianajotoimintaa sääntelevä lakiesitys. Sen valmistelussa omistuksen vapauttamisesta tuli keskeinen kysymys. Ulkopuolisen omistuksen salliminen oli liian kuuma peruna, joten tämänhetkisessä lakiesityksessä sitä ei ole.

RISKI ASIANAJAJIEN RIIPPUMATTOMUDELLE

Norjassa ei ole vielä erillistä asianajotoimintaa sääntelevää lakia kuten Suomessa. Norjalainen asianajaja-

liitto Advokatforeningen on tehnyt vuosia töitä lain eteen. Advokatforeningenin pääsihteeri **Merete Smith** sanoo, että laki vahvistaa asianajajien itsenäisyyttä, selkiyttää luottamuksellisuutta koskevia sääntöjä ja yksinkertaistaa valvontaa.

Tähän mennessä valvonta on jakautunut monimutkaisesti useille tahoille. Liiton jäsenyys ei ole asianajajille pakollinen, ja ei-jäseniä valvotaan eri tavoin kuin jäseniä. Jatkossa valvonnasta vastaisi vain kaksi elintä, joista toinen käsittelee toimilupia ja toinen asianajajiin kohdistuvia valituksia. Omistuksen vapauttamistakaan ei ole kokonaan kuopattu, vaan Norjan hallitus aikoo vielä käydä sitä läpi, Smith kertoo.

– Monet ajattelevat, että ulkopuolista omistusta tarvitaan innovaatioiden lisäämiseksi. He ajattelevat, että näin saadaan lisää kilpailua ja lisää oikeusteknologiaa. Sen ajatellaan myös laskevan asianajopalveluiden hintoja, Smith sanoo.

Advokatforeningen on huolissaan siitä, että ulkopuolinen omistus riskeerai riippumattomuuden.

– Jos et tiedä, kuka toimiston omistaa, kuinka voit varmistua, että omistajilla ei ole asiakkaan intresseille vastakkaisia intressejä? Jos toimiston omistaa Bahama-saarille rekisteröitynyt yhtiö, kuinka voit tarkistaa mahdolliset eturistiriidat? Smith kysyy.

Smithin mukaan liitolla on huoli siitä, että jopa rikollisjärjestöt voisivat hankkia asianajotoimistoja omistukseensa. Advokatbladet-julkaisussa norjalaisen valvontalautakunnan edustaja näki Rogstad-tapauksen esimerkkinä siitä, että tarvetta olisi pikemminkin tiukemmalle sääntelylle kuin omistuksen vapauttamiselle.

– Hallituksen mukaan rikollisjärjestöt käyttävät asianajotoimistoja rahanpesuun. Olemme nähneet Norjassa, että rikollisilla on ainakin kiinnostusta asianajotoimistoja kohtaan. Meidän ei siksi pidä sanoa, ettei sellaista voisi tapahtua, Smith sanoo.

➔ OMISTUSRAKENNETTA MIETITÄÄN MUUALLAKIN

Myös Tanskassa omistuksen vapauttaminen on ollut ajankohtainen aihe. Tanskan kilpailuviranomainen laati viime vuonna selvityksen, jossa ehdotettiin radikaalia sääntelyn keventämistä. Tanskalainen asianajajaliitto on tyrmännyt ehdotuksen. Advokatsamfundetin pääsihteeri **Andrew Hjuler Crichton** sanoo, että tällä hetkellä yleinen konsensus on omistuksen vapauttamista vastaan.

– Suurin huoli on se, että kuluttajien voisi olla vaikeaa varmistua siitä, onko asianajajalla jutussa muita intressejä. Nykyään kaikki on selkeää. Tiukat säännöt varmistavat, että eturistiriitoja ei ole, Crichton sanoo.

Crichton mainitsee varoittavana esimerkkinä britannilaisen rakennusalan jätin Carillionin, jonka konkurssissa heräsi epäily tilintarkastuksen leväperäisyydestä. Kun sama tilintarkastusyhtiö tarjosi samalle asiakasfirmalle myös konsulttipalveluita, sillä saattoi olla houkutus tarkastella asiakkaan taloutta liian myönteisesti. Vastaavia eturistiriitoja voisi kuvitella syntyvän, jos asianajopalvelut kytkeytyisivät muuhun liiketoimintaan.

Norjan ja Tanskan keskustelu on kiinnostavaa suomalaisillekin. Omistusrakenteen uudistamistarpeista on keskusteltu osana niin sanotun sääntelytyöryhmän raporttia. Suomessa esillä ovat olleet muun muassa kysymykset asianajotoimiston muun henkilökunnan sitouttamisesta osakkuudella sekä ulkopuolisen pääoman hankkimisesta.

Raportista on keskusteltu paikallisosastoissa. Asianajajaliiton pääsihteeri **Niko Jakobsson** sanoo, että sen pohjalta laadittua Asianajajaliiton hallituksen esitystä on tarkoitus käsitellä Asianajajaliiton valtuuskunnan seuraavassa kokouksessa.

ASIANAJOALAN OMA VALVONTA JA VALVONNAN RIIPPUMATTOMUUS ON TÄRKEÄ PERIAATE KAIKISSA POHJOISMAISSA.

Muutosehdotuksia esiteltiin Advokaatin numerossa 2/2020, mutta niiden käsittely on lykkääntynyt koronavirustilanteen vuoksi.

TARKASTUKSET RISKIN PERUSTEELLA
Asianajajien työtä säännellään muissa Pohjoismaissa pitkälti samalla tavoin kuin Suomessa. Koulutus- ja kokemusvaatimukset ovat samantyyppiset. Käytännön valvonnasta vastaavat liittojen omat, valvontalautakuntaa vastaavat elimet. Yksi osa valvontaa ovat liittojen tekemät asianajotoimistojen tarkastukset.

Tanskassa tarkastuksia muutettiin laissa vuonna 2018. Pääsihteeri Crichton sanoo, että nykyinen laki vaatii asianajotoimistojen tarkastuksia tietyn väliajoin sekä riskiperusteisesti.

– Aiemmin tarkastuksia tehtiin täysin satunnaisesti, ja asianajaja saattoi tehdä koko työuransa ilman yhtäkään liiton vierailua, Crichton kertoo.

Aihe on ajankohtainen myös Suomessa, koska Asianajajaliitto pilotoi parhaillaan uutta riskiperusteista mallia asianajotoimistojen tarkastuksiin. Riskeihin voivat vaikuttaa esimerkiksi toimiston koko, sen tarjoamat palvelut ja esimerkiksi tietyt kansainväliset asiakkuudet.

– Valikoimme toimistoja tarkastuksiin yhä myös satumanvaraisesti, koska kaikkia riskejä ei pysty ennalta näkemään, Jakobsson sanoo.

”GANGSTERIASIANAJAJAT” RUOTSIN MEDIASSA

Asianajoalan oma valvonta ja valvonnan riippumattomuus on tärkeä periaate kaikissa Pohjoismaissa. Ruot-

sisä valvontaa on viime aikoina arvosteltu. Syynä ovat tapaukset, joita media on kutsunut nimellä ”gangsteriasianajat”.

Ruotsalainen valvontalautakuntaa vastaava elin on käsitellyt neljää tapausta, joissa asianajajien on katsottu toimivan vastoin eettisiä sääntöjä. Asianajajilla oli ollut asiakkanaan vankeja, usein rikollisjengin jäseniä, joiden yhteydenpitoa on rajoitettu. Asianajat olivat kuitenkin välittäneet tietoa ulos vankilasta tai ulkopuolelta sisään vankilaan sääntöjen vastaisesti.

Ruotsissa oikeuskansleri voi valittaa valvontalautakunnan ratkaisusta kuten Suomessa. Toisin kuin Suomessa, valitusinstanssina toimii korkein oikeus hovioikeuden sijaan.

”Gangsteriasianajista” kolme menetti viime keväänä ja kesänä toimilupansa valvontalautakunnan päätöksellä, mutta neljäs ei. Oikeuskansleri valitti ratkaisusta tuomioistuimeen, ja sen päätöksellä neljäskin joutui luopumaan asianajotyöstä. Ruotsissa on käyty keskustelua siitä, toimiiko alan itsesääntely ja onko valvonta järjestetty oikein.

– Nähdäksemme on hyvin tärkeää, että asianajajaliitto on täysin riippumaton valtionhallinnosta ja että meillä on mahdollisuus ratkaista eettisiä kysymyksiä itse, sanoo ruotsalaisen Advokatsamfundetin pääsihteerin **Mia Edwall Insulander**.

Tapausten jälkimainingeissa liitto haluaa tehostaa valvontalautakunnan työtä siten, että se voisi määrätä korkeampia sakkoja. Nyt seuraamusmaksu on maksimissaan 50 000 kruunua (vajaat 4 900 euroa), kun Suomessa se on 15 000 euroa.

– Maksimisakko on ollut sama 1990-luvulta saakka. Aiomme pian esittää hallitukselle lakimuutosta, joka mahdollistaisi korkeamman sakon, Edwall Insulander kertoo.

Suomessa valvontalautakunnan ratkaisut eivät ole nostaneet laajaa keskustelua, mutta alan sisällä pohditaan valvonnan ajantasaisuutta. Jakobsson mainitsee esimerkkinä rahanpesun estämisen. Rahanpesulain noudattamista valvoo ja seuraamusmaksu määrää aluehallintovirasto, mutta on mietitty, voisiko valvontalautakunta valvoa asianajajia myös näissä asioissa. *

OIKEUSVALTIOKEHITYS HUOLETTAA LIITTOJA

Oikeusvaltioon kohdistuvat uhat ovat tärkeä teema ympäri Eurooppaa. Myös Pohjoismaiset liitot ovat viime aikoina kantaneet huolta oikeusvaltiokehityksestä.

Ruotsissa ilmapiiriä on koventanut ampumaväkivallan raju lisääntyminen, josta on uutisoitu myös Suomessa. Ampumiset liittyvät usein järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Heinäkuussa järkytti tapaus, jossa kaksi leikkimässä ollutta lasta haavoittui ilmeisesti vahinkolaukauksista.

Ruotsissa poliittisen kentän eri puolilta on esitetty sekä aikuisten että alaikäisten rangaistusten kovenamista, joskus jopa 15-vuotiaiden vankeusrangaistuksia.

– Liitollamme on tärkeä rooli tuoda

esiin oikeusvaltioperiaatetta. Olemme hyvin skeptisiä nuorten vankeusrangaistuksia kohtaan, ja on pohdittava, millaiset alle 18-vuotiaiden rangaistukset ovat kohtuullisia, **Mia Edwall Insulander** sanoo.

Pandemia-aikana monissa maissa on viety läpi lakimuutoksia normaalia nopeammin. Pohjoismaiset asianajajaliitot ovat seuranneet näitäkin oikeusvaltion näkökulmasta.

Tanskassa uutisoitiin maaliskuussa poikkeuksellisen kovasta tuomiosta, kun Kööpenhaminan käräjäoikeus tuomitsi naisen kahden vuoden vankeuteen osallistumisesta koronarajoituksia vastustavaan mielenosoitukseen. Ratkaisu perustui uuteen lakiin, joka sallii tuplarangaist-

tuksen, jos asia liittyy koronapandemiaan.

Tanska muutti rikoslakia pikavauhdilla viime vuonna ajankohtana, jolloin suojavarusteista oli pulaa ja ihmiset varastelivat sairaaloista kumihanskoja ja käsidesejä. Ylemmissä oikeusasteissa ratkaistiin, että tuplarangaistusta ei voi määrätä mielenosoitukseen osallistumisesta.

– Monet laista äänestäneet poliitikot sanoivat, että he eivät missään vaiheessa tajunneet, mille he oikeastaan sanoivat kyllä. Liittomme tekee kovasti töitä sen eteen, että tulevaisuuden kriiseissä parlamentti ei käsitelisi asioita noin nopeasti, koska siinä kärsii lainsäädännön laatu, **Andrew Hjuler Crichton** sanoo.

Raskaiden rikosten äärellä

Asianajaja Kaarle Gummerus ei epäröi puolustaa raskaistakaan rikoksista syytettyjä. Hänen mielestään Suomen oikeusjärjestelmä kärsii etenkin esitutinnan eli poliisin resurssipulasta. Toinen pulma on oikeusavun liian korkea kynnyks.

TEKSTI KIRSI HYTÖNEN // KUVAT LAURA TAMMISTO

Tapaamme **Kaarle Gummeruksen** kanssa haastattelua varten perinteikkäässä Ekbergin kahvilassa Helsingin Bulevardilla. Paikka on Gummeruksen valinta. Hän asui koko opiskeluaikansa ihan naapurissa, mutta päätti silloisen tyttöystävänsä kanssa, että käyvät kahvilassa vasta valmistumisen jälkeen – Ekberg kun oli liian hieno ja kallis paikka opiskelijabudjetille.

Vierailu toteutui vasta nyt, lähes kolmenkymmenen vuoden jälkeen.

Kahvikuppien leppoisassa kilinässä on vaikea eläytyä siihen, että vastapäätä istuva hyväntuulinen mies on puolustanut useita raskaista henkirikoksista syytettyjä.

Nytkin hän suuntaa suoraan kahvilasta Vantaalle vankilaan päämiestään tapamaan ja illan hän aikoo ahertaa valmistautumalla Liberiassa ja Sierra Leonessa käytävää sotarikosoikeudenkäyntiä varten. Gummeruksen päämiestä syytetään useista Liberian sisällissodassa tapahtuneista julmuuksista, jotka ajoittuvat vuosille 1999–2003.

Seuraava vaihe oikeudenkäynnissä on syyttäjien ja puolustuksen hankkimien uusien todistajien kuuleminen. Tätä varten Gummerus matkustaa Liberiaan. Syytetty ja hänen toinen avustajansa seuraavat oikeusalin tapahtumia Kylmäkosken vankilassa videoyhteyden välityksellä.

Juttu on selvittävien tapahtumien vuoksi raskas, mutta se on sitä muistakin syistä, Gummerus kertoo. Kuultavana on kymmeniä ihmisiä, joista monet eivät puhu englantia. Tulkkaus sekä käännösvirheet tekevät omat kiemuransa prosessiin.

– Tulee helposti väärinymmärryksiä. Toinen vaikeus on erilainen kulttuuri. Joskus on vaikea saada selkoa, onko todistaja todella oikeasti ollut paikan päällä vai toistaako hän vain luotettavana pitämäänsä kuulopu-

hetta. Aikaero myös tekee kahdessa maassa tapahtuvasta oikeudenkäynnistä raskaan ja päivät venyvät pitkiksi.

Gummerus toivookin, että juttu saataisiin loppuun tämän vuoden puolella eikä sen jälkeen enää tulisi uutta käsittelyä hovioikeudessa.

PALJON KOHUTTUJA TAPAUKSIA

Suomessa poikkeuksellisen sotarikosoikeudenkäynnin lisäksi Gummeruksella on takanaan muitakin huomiota saaneita juttuja kuten Turun terroristipuukotus, joukkomurhista syytetty irakilaiset kaksoset, joista toista Gummerus avusti, Seinäjoen teinisurma ja huumeisiin liittyvä laaja Katiska-juttu.

Pakko on siis kysyä, miten Gummerus jaksaa vuodesta toiseen hoitaa juttuja, joita monet kollegat eivät edes ottaisi vastaan.

– Jutun raskaus asianajajan näkökulmasta ei oikeastaan liity sen aiheeseen. Raskas rikosnimike ei sinänsä tee jutusta vaikeaa. Monet rikosjutut ovat hyvin selkeitä, kun taas siviilijutut voivat olla hyvin monimutkaisia. Juttujen raskaus voi tulla niiden kestosta tai vaikeudet voivat liittyä siinä mukana oleviin asianosaisiin tai oikeudellisiin kysymyksiin.

Tänä päivänä ei onneksi tarvitse sanoa, että kollegat tekisivät työstä raskasta.

– Rikosjutuissa on asianajajan kannalta se hankala puoli, että niitä ei voi sovittelua kalenteriin, vaan jutun käynnistyminen merkitsee työpäivien venymistä ja töiden uudelleenjärjestelyä toimistossa.

Asianajajan jaksamista pohdittaessa Gummerus muistaa jonkun jo edesmenneen asianajajan sanoneen, että ”asianajajalla on hyvä olla, kun on huono olla”. Eli asianajajan työn luonteeseen on perinteisesti kuulunut se, että töitä pitää haalia hiukan liikaa ja painaa pitkää päivää. ➔

”RASKAS RIKOSNIMIKE
EI SINÄNSÄ TEE
JUTUSTA VAIKEAA.
MONET RIKOSJUTUT
OVAT HYVIN SELKEITÄ,
KUN TAAS SIVIILIJUTUT
VOIVAT OLLA HYVIN
MONIMUTKAISIA.”

- Tähän Gummerus sanoo itsekin syyllistyneensä ja myöntää myös, että hänen on ollut vaikea kieltäytyä hänelle tarjotuista jutuista. Nyt sekä sanomaton periaate on kuitenkin rikottu, kun Gummerus sanoi aikataulusyistä eräälle hänelle tarjotulle jutulle ”ei”.

JURISTI KOLMANNESSA POLVESSA

Gummerukselle oma asianajotoimisto on ylpeyden aihe, eikä ihme, sillä se on hänen isoisänsä **Kai Gummeruksen** perustama. Gummerus siirtyi sinne työskentelemään 1995 ja muistelee ensimmäiseksi asentaneensa toimistoon puhelinkeskuksen, vaikka ei yhden miehen toimisto sellaista olisi tarvinnut. Hänellä oli siten jo alussa alitajuinen ajatus toimiston kasvattamisesta. Tällä hetkellä toimistossa työskentelee neljä juristia ja yhdelle uudelle olisi paikka avoimna, hän vinkkaa.

Vaikka juristin ammatti kulkee Gummeruksella suvussa, sillä isäkin oli lakimies, ei hänelle tätä vaihtoehtoa kuitenkaan mitenkään aktiivisesti tarjottu kotona. Hän sanoo viettäneensä huoletona kouluaikaa ilman suurempia suunnitelmia. Ammatinvalinnan saneli pääseminen ensi yrittämällä oikeustiedettä opiskelemaan.

Yhtä helposti kävi ammatissa profiloituminen ”vaikeiden” juttujen hoitajaksi. Yksi juttu johti toiseen ja maine kiiri. Käännekohtana hänen kohdallaan voi pitää ensimmäistä isompaa huumerikosjuttua. Se oli silloisella, 1990-luvun mittakaavalla suuri juttu Pirkanmaalla. Kyseessä oli useita kiloja kannabista. Juttu sai paljon julkisuutta ja sen seurauksena Gummerukselle tarjottiin muita samankaltaisia rikosjuttuja.

– Siitä se lähti. Oli kuin lankakerä olisi lähtenyt keriutumään. Samanlaisia hetkiä olen nähnyt myös muiden, nuorempien juristien uralla.

Gummerus kertoo, että hänellä on mielessä koko ajan noin kymmenen vuoden ”haavehorisontti”. Aina pitkän aikavälin suunnitelmat eivät toteudu tai muuttuvat matkalla, mutta tärkeintä on, että niitä on.

57-vuotias Gummerus ei suunnittele eläköitymistä tai välivuotia, vaan näkee edessään vielä ainakin kymmenen vuoden työrupeaman.

– Melko vähäisellä kokemuksella minulla on kuitenkin moneen muuhun suomalaiseen asianajajaan verrattuna laajempi kokemus sotarikosoikeudenkäynnistä. Aika näyttää, tuleeko tämän erikoisalan toimeksiantaja minulle vielä jatkossa.

Hän ei voi myöskään kuvitella itseään poissa oikeusaleista, sillä hän pitää istuntokäsittelyjen ilmapiiristä.

– Toisaalta oikeussalissa työskentely on raskasta ja siitä pitänee luopua siinä vaiheessa, kun ei enää pysy vauhdissa mukana. En aio tehdä töitä yli kahdeksankymppiseksi kuten isäni ja isoisäni tekivät.

OIKEUSAVUN KYNNYS LIIAN KORKEA

Gummerus ei näe Suomessa tai Euroopassa kovin suurta tarvetta uudistaa oikeuslaitosta tai lainsäädän-

”NYKYISET HUUMEJUTUT OVAT LAAJUDELTAAN MONIKYMMENKERTAISIA VERRATTUNA URANI ALKUAIKOIHIN.”

töä. Hän arvostaa suuresti kollegoja, jotka omistautuvat systeemin uudistamiseen, mutta itse hän lukee itsensä pikemminkin toteuttajiin.

Sen sijaan hän sanoo olevansa vakavasti huolissaan oikeudenhoidon resurssipulasta, joka alkaa jo ketjun alusta, poliisin resurssien niukkuudesta, ja päättyy ruuhkiin käräjäoikeuksissa. Tutkinnassa poliisit itse kertovat tästä: ruuhka ja kiire vaikuttavat esitutkinnan laatuun. Prosessin hitaus muodostaa jo uhan oikeusvaltion toteutumiselle.

Gummerus kertoo esimerkkinä asiakkaastaan, joka istuu kahdeksan vuoden vankeustuomiota ja harkitsee valituksensa vetämistä pois, sillä uhkana on, ettei hovioikeus ehdi käsitellä valitusta ennen kuin rangaistus on kokonaan suoritettu. Sitä, miten prosesseja voitaisiin sujuvoittaa, pohtii muun muassa Asianajajaliiton työryhmä, jossa Gummeruskin on mukana, joskin nyt taulla sen työskentelystä.

Ruuhka johtuu Gummeruksen mukaan pitkälti siitä, että järjestelmäämme ei ole suunniteltu nykyisiä laajoja rikosvyyhtejä silmällä pitäen.

– Esimerkiksi nykyiset huumejutut ovat laajuudeltaan monikymmenkertaisia verrattuna urani alkuaikoihin. Lisäksi rikollisuus on kansainvälistä. Poliisin uudet tutkintamenetelmät ja salaiset pakkokeinot ovat tehokkaita ja niiden myötä juttuihin kytkeytyvien henkilöiden ja kirjallisen aineiston määrä on kasvanut, samoin niiden vaatima työmäärä ja media-aika.

– Jutturuuhkan purkamiseksi pitäisi myös miettiä, voitaisiinko hovioikeuskäsittelyä tehostaa niin, että siellä voitaisiin käyttää jo kerran kerättyä materiaalia. Erityisen laajoissa jutuissa pitäisi kenties keskittyä nykyistä parempaan esivalmisteluun, jotta käsittelyn alkaessa on selvää, mitkä jutussa ovat riidanalaisia seikkoja, mitkä eivät.

Toinen Gummerusta huolestuttava asia on oikeusavun suuri kynnys Suomessa, lähinnä oikeusavun jyrkästi tulojen mukana nouseva omavastuuosuus.

– Edes pienituloiseksi luettava ihminen ei pääse oikeusavun piiriin, saati sellainen, jolla on jotain omaisuutta. Varallisuus, esimerkiksi kiinteistö, voi olla vaikka kokonaan ulosoton piirissä, mutta silti se vaikuttaa kielteisesti oikeusavun saamiseen, Gummerus ihmettelee. *

Kaarle Gummerus
on vieraana
Asianajajaliiton
loppusyksystä
julkaistavassa
Pääkäsitelyssä-
podcastissa. Pysy
kuulolla!

"ANNA MULLE LÖÖPPI"

Gummerus sai vuonna 2018 Oikeustoimittajat ry:n Valokeila-palkinnon julkisuusmyönteisyydestään. Hän ymmärtää, että toimittajilla on suuri paine saada asianajajilta kommentteja, koska syytettyä he eivät pääse jututtamaan. Hän muistelee eräänkin toimittajan seuranneen häntä istuntosalista toimistolle ja anelleen vetoavasti: "Kaarle, anna mulle lööppi."

Gummerus ei silti toivo, että amerikka-

lainen tapa ajaa asioita julkisuuden kautta pesiytyisi Suomeen. Itse hän on tarkka siitä, ettei syyllisty siihen, vaan puhuu ainoastaan oman roolinsa puitteissa.

Juttujen yksipuolinen tai vääristävä käsittely mediassa voi vaikuttaa myös tuomareihin, ovathan hekin ihmisiä, Gummerus pohtii.

– Tuomarilla pitäisikin olla päässään koko ajan liikennevalot, joilla hän arvioi, minkä tiedon antaa vaikuttaa päätökseensä, minkä ei.

Onnellinen kutsumusammattissa

Koulupoikana asianajaja Kari Eriksson katseli televisiosta lakidraamasarja Perry Masonia ja totesi seuraavansa työtä, jota haluaisi tehdä itsekin. Sittemmin unelma on toteutunut ja osoittautunut fiktionakin kiinnostavammaksi.

TEKSTI PEKKA MÄNTYLÄ // KUVAT TIMO HEIKKALA

Kari Erikssonin äänessä on lempeyttä, ja kiinnostavat keskustelut soljuvat. Työssään hän kuitenkin kohtaa mitä karmeimpia asioita. Kokoneen oululaisen asianajajan nimi on tullut julkisuudessa tutuksi esimerkiksi sarjakuristajaksi kutsutun **Michael Penttilän** pitkäaikaisena avustajana.

Joko kyllästyttää vastata siihen, miltä tuntuu edustaa tunnettuja pahantekijöitä?

– Ei se kyllästytä. Yksi tuttu poliisimies tuli keran kysymään, että miltä se tuntuu konnia avustaa. Vastasin, että en avusta yhtäkään konnia, pelkästään asiakkaita ja päämiehiä. Jos asianajaja alkaa tehdä jalkoa ihmisen aseman mukaan, silloin ei niitä juttuja kannata hoitaa, vaan ottaa sitten vaikka perunkirjoituksia tai muuta. Avustaja ei voi olla asiakkaansa syyttäjä tai tuomari.

– Tietyt asiat koskettavat muita enemmän, mutta työhön se ei saa vaikuttaa. Olen nytkin pian menossa tapaamaan asianomistajaa, jonka läheinen on surmatu. Siinä pitää kuunnella huolet ja niiden jälkeen ottaa asiat asioina. Rutiini ja kokemus tietysti helpottavat, Eriksson pohtii.

Aina rutiiniin ei auta. Kun Eriksson avusti kotitalon mukana lapsensa polttanutta perhesurmaajaa, tapaus aiheutti unettomuutta ja painajaisia myös asianajajalle.

”ON VAIN PIENIÄ TAI SUURIA ASIANAJAJIA” Eriksson kasvoi yksinhuoltajaäidin perheessä vaatimattomissa oloissa. Hän uskoo sen auttaneen suhtautumaan myös asiakkaisiin, joiden lähtökohdat elämään eivät useinkaan ole olleet parhaat mahdolliset.

”KUN KAIKKI TIETÄVÄT
OMAT TEHTÄVÄNSÄ,
HYVÄ OIKEUDENKÄYNTI
ON PARHAIMMILLAAN
KUIN TANSSIA.”

Köyhän työläisperheen vesalle lukioon eteneminen oli 1970-luvun lopulla iso ponnistus. Kari Erikssonilta se onnistui, ja lukiossa kirjojen ja tv-sarjojen kautta mielessä roihahti unelma asianajajan työstä.

– Voisin sanoa, että tämä on ollut jopa kiinnostavampaa kuin uskalsin odottaa. Työtähän voi tehdä monella tavalla, ja prosessi on muuttunut aika paljon siitä kun aloitin. Työstä on tullut entistä enemmän etukäteisvalmistelua, jonka kunnolla hoitamalla oikeudenkäynti on prosessissa sen jälkeen vain jäävuoren huippu.

– Kun kaikki tietävät omat tehtävänsä, hyvä oikeudenkäynti on parhaimmillaan kuin tanssia. Se elävöittää ja piristää!

Kari Eriksson kiittelee, että Suomessa rikoksesta epäilty saa oikeudenmukaisen oikeuskäsittelyn yhteiskunnallisesta asemasta tai varallisuudesta riippumatta.

– Nyt jo edesmennyt asianajaja **Jouko Penttilä** totesi aikoinaan, että ei ole olemassa pieniä tai suuria juttuja, on vain pieniä tai suuria asianajajia. Minusta se on hyvin sanottu. Jos asianajaja luulee itsestään liikojaa ja ➔

Eriksson sanoo olevansa jonkinasteisessa kutsumusammattissa. ”Ei asianajajan ammatissa voi työtä ja vapaa-aikaa täysin erottaa toisistaan.”

➤ neste on noussut hattuun, silloin on menty asiakkaan kannalta vikasuuntaan.

– Avustajan täytyy aina olla nöyrä, koska pieneltäkin tuntuva syyte voi olla asiakkaalle äärimmäisen ratkaiseva asia. Jos poliisia syytetään näpistyksestä tai vaikka rajavartijaa metsästysrikoksesta, heillä on pelissä ammatti ja koko siihenastinen elämä, Eriksson huomauttaa.

TODELLINEN PERHEYRITYS

Erikssonilla on ollut oma toimisto vuodesta 1993, ja firma on kirjaimellisesti perheyritys: kahden ”ulko-puolisen” lisäksi samassa työpaikassa ovat nyt niin vaimo kuin kaksi perheen kolmesta lapsestakin.

– Olen aina tehnyt paljon töitä, ja kyllähän se pelotti, miten lapset siihen suhtautuvat. Mutta ilmeisen hyvin se meni, kun ovat itsekin innostuneet alalle, Eriksson myhäilee.

Työpäivät venyvät pitkiksi edelleen, mutta Kari Erikssonia se ei haittaa, päinvastoin.

– Voin olla onnellinen, että olen saavuttanut töissä kaikki asiat, joista nuorena haaveilin. Olen ammatissa, jossa haluan olla ja hoidan sellaisia asioita, jotka osaan hyvin ja joista tykkään.

YLI SATA HENKIRIKOSTA

Kari Eriksson on tehnyt töitä yli sadassa surmatapauksessa, mutta niitä ei Suomessa onneksi riittä kokopäivätyöksi asti. Muutoinkin Erikssonin toimisto on keskittynyt rikosoikeuteen, ja esimerkiksi lapsi- ja perheoikeudellisia asioita riittää.

Vaaditaanko rikosjutuissa toimivalta asianajajalta erityisominaisuuksia vaikkapa liikejuridiikan kanssa toimiviin kollegoihin verrattuna?

– Tuntumani on, että liikejuridiikan puolella on enemmän sellaista ajattelua, että kaikki asiat ovat neuvoteltavissa ja sovittavissa. Rikosoikeudessa asiat ovat toisin. Kun rikos on tapahtunut, käydään koko prosessi läpi eli esitutkinta, syyteharkinta ja oikeudenkäynti. Tosin tältäkin puolelta löytyy kohtuuperusteita, mutta

Valvonta on tärkeä osa itsesääntelyä

Asianajajien valvonta jakautuu Asianajajaliiton toimiston ja hallituksen yleisvalvontaan sekä Asianajajaliiton yhteydessä itsenäisesti toimivan valvontalautakunnan erityisvalvontaan kanteluasioissa. Asianajajien itsesääntelyn toimivuus edellyttää näiden valvontaroolien kehittämistä ja riittävää resursointia.

Toisin kuin monet muut ammattiryhmät, asianajajat ovat valvonnan alaisia myös vapaa-ajallaan. Hyvän asianajajatavan eli tapaohjeiden noudattaminen on kaiken keskiössä, mutta asianajajia velvoittaa myös joukko Asianajajaliiton ylintä valtaa käyttävän valtuuskunnan hyväksymiä, asianajajia sitovia ohjeita. Ne täydentävät sitä, mitä tapaohjeissa on todettu. Asianajajaliiton hallitus voi lisäksi hyväksyä oppaita ja suosituksia asianajajatoiminnan järjestämiseksi. Edellä mainittuja täydentävät valvontalautakunnan ratkaisut, jotka selventävät asianajajien velvoitteita eri tilanteissa.

Viime vuosina asianajajasääntelyyn on tullut lisävelvoitteita: Asianajajaliitto esimerkiksi toimii rahanpesun ja terrorismin estämisessä asianajajia valvovana tahona. Asianajosalaisuuksien tehokas suojaaminen on edellyttänyt kattavampaa tietoturvaa ja tietosuojaa koskevaa itsesääntelyä ja alan sisäistä opastusta. Jotta valvonta pysyy nopeasti muuttuvassa itsesääntelyssä mukana, se edellyttää valvonnan tehostamista ja uudenlaisten menetelmien käyttöönottoa.

Esimerkkinä tästä Asianajajaliitto on päivittämässä uusien toimistojen tarkastusta ja ottamassa käyttöön riskipohjaista menettelyä varsinaisten toimistotarkastusten suorittamiseksi. Uusissa riskiperusteisissa yleisvalvontaprosesseissa voidaan kiinnittää erityistä huomiota esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin estämiseen, tietoturvaan ja tietosuojaan sekä muihin akuutteihin riskeihin.

Niko Jakobsson
Asianajajaliiton
pääsihteeri

ne koskevat vain tietynlaisia rikoksia tai tekoihin liittyviä seikkoja. Osapuolten mahdollisuus päättää sopimalla asioista on hyvin rajoitettu. Minä pidän tätä selkeänä systeeminä. Ei neuvotella, käydään reilu oikeudenkäynti ja oikeus antaa asiassa ratkaisunsa.

– Käyn itse oikeudessa käytännössä päivittäin. Liikejuridiikan osaajien työkenttä on jossakin muualla.

Tuhansien juttujen joukosta luulisi olevan vaikea valita kaikista mielenkiintoisinta – mutta ei Kari Erikssonille.

– Aina uusi, seuraava juttu, Eriksson virnistää. *

”SUOMENHEVONEN ON KANSALLISAARRE!”

Asianajajan töiden ohella **Kari Erikssonin** toisena intohimona ovat hevoset. Sydän on ollut hevosten puolella siitä asti, kun hän pikkupoikana pääsi kolmen kaverinsa kanssa suomenhevosen rekikytyin.

– Muistan sen hetken edelleen tarkasti, oli kuulaan aurinkoinen helmikuun päivä. Ei meillä kotona ollut hevosiin varaa, mutta aloin saman tien käydä talleilla, ja opiskeluaikana tilasin Hevosurheilu-lehteä ja kävin raveissa.

Ensimmäisen oman hevosensa hän hankki pian oman toimiston perustamisen jälkeen 1993. Järjestötoiminta kutsui seuraavalla vuosikymmenellä, ja lopulta Eriksson toimi vuosikymmenen ajan hallituksen puheenjohtajana Oulun ravirataa pyörittävässä Pohjolan Hevosystävissä.

Eriksson on toiminut vuosia myös valtakunnallisessa hevosurheilujärjestössä Suomen Hippoksessa, jonka puheenjohtajaksi hänet valittiin viime vuoden lopulla.

Ääni hehkuu lämpöä, kun Eriksson puhuu suomenhevosista.

– Suomenhevonen on meille lahja, suoranaan kansallisaarre! Lahja! Ilman sitä meillä olisi ollut sodan jälkeen 1990-luvun alkuun asti erilainen valtionjohto. Ennen sotia 1800-luvulla kaikki infra liikkui hevosen varassa, ja sodan jälkeen jälleenrakennus tehtiin suomenhevosen avulla. Hevonen on aina ollut osa suomalaista yhteiskuntaa.

– Hippoksessa on aika paljon tehtävää, mutta se on äärimmäisen mielenkiintoista. Puheenjohtajana pyrin siihen, että hevosen arvostus nousee sille kuuluvaan asemaan.

Selusta turvattuna

Vakuutusmeklari Petri Selin päivittää lokakuussa asianajajien tiedot vastuuvakuutusten kiemuroista.

TEKSTI TERO IKÄHEIMONEN // KUVA TOMI NUOTSALO

Minkälaisia tilanteita vastuuvakuutus turvaa asianajajan työssä?

Virheet ovat harvinaisia, mutta inhimillinen erehdys on aina mahdollinen. Suhteellisen pienikin virhe saattaa johtaa päämiehelle epäedullisiin seurauksiin, joista päämies voi vaatia vahingonkorvausta virheen tehneeltä asianajajalta. Vastuuvakuutuksen tarkoitus on kattaa tämä riski vahingonkorvausvelvollisuudesta ja siirtää se pääosin vakuutusyhtiön kannettavaksi. Samalla vakuutus suojaa vahingon kärsinyttä osapuolta, joka saa vakuutuksesta korvauksen.

Joskus lopputulokseen pettynyt päämies saattaa vaatia vahingonkorvausta asianajajalta, vaikka mitään virhettä ei olisi tapahtunut. Vastuuvakuutus korvaa myös kustannuksia, joita syntyy kun asianajaja joutuu puolustautumaan perusteetonta korvausvaatimusta vastaan.

Mitä erityistä vastuuvakuutuksen hankintaan liittyy?

Sikäli kun Asianajajaliiton vähimmäisvaatimukset täyttyvät, on monista vakuutuksen yksityiskohdista mahdollista neuvotella. Vastuuvakuutus on asianajajan liiketoiminnan kannalta tärkeä strateginen vakuutus ja sen hankintaan kannattaa panostaa enemmän kuin muihin vakuutuksiin.

Miksi aiheesta on hyvä erikseen kouluttaa asianajajia?

Erityisesti liikejuridiikassa päämiesten vaatimukset asianajajan vastuuvakuutuksen osalta ovat kasvaneet. Omaan vastuuvakuutukseen perehtyminen voi myös auttaa ymmärtämään vakuutussopimuksia ja vakuutusmarkkinoita laajemminkin. *

7.10. Vastuuvakuutus – Mitä jokaisen asianajajan tulisi tietää omasta vastuuvakuutuksestaan?

MUISTATHAN MYÖS NÄMÄ:

- 14.10. **Ei mitään läpihuutojuttuja – laki ja tuomioistuinkäytäntö työturvallisuusrikoksissa**, Helsinki, myös etänä
- 4.11. **Vapauteen kohdistuvat pakkokeinot**, Helsinki, myös etänä
- 11.11. **Asiamiehenä välimiesmenettelyssä**, Helsinki, myös etänä
- 19.–20.11. **Oikeudenkäynneistä ja verotuksesta jäämistöasioissa**, Hämeenlinna, Aulanko

Katso kaikki koulutukset ja ilmoittaudu:

asianajajaliitto.fi/tapahtumakalenteri

KESKIVIikko 18.8.2021

- 05.40 Herään ensimmäisen kerran, kun kissanpentumme yrittää herätellä minua maukumalla ja puskemalla. Onneksi se malttaa vielä mennä nukkumaan.
- 07.20 Herätys ilman herätyskelloa. Muut perheenjäsenet ovat jo jalkeilla.
- 07.30 Keitän aamukahvit ja teen aamupalaa koululaiselle. Istahdan sohvalle katsomaan aamun uutisia. Keskustelen kumppanini kanssa Afganistanin tilanteesta.
- 08.00 Avaan työkoneen ja varmistan valmisteluistunnon alkamisajankohdan. Selaan samalla sähköpostit.
- 09.00 Lähdän käräjäoikeuteen. Kuuntelen metromatkalla musiikkia ja selaan Facebookin ja Instagramin päivitykset läpi. Saan matkan aikana rakennusprojektimme talovalmistajalta kauan odottamani materiaaliesitteen, jota alan innolla selaamaan.
- 09.45 Saavun Helsingin käräjäoikeuteen. Tänään on ensimmäinen oikeudenkäyntipäivä kesäloman jälkeen. Käräjäoikeudessa on vielä kesän jäljiltä hiljaista.
- 10.00 Työriita-asian valmisteluistunto alkaa.
- 10.15 Valmisteluistunto päättyy nopeasti, kun pyydämme yhdessä vastapuolen kanssa käsittelyn lykkäämistä asiaan liittyvien erityisten seikkojen vuoksi.
- 10.45 Takaisin toimistolla. Vaihdan kuulumiset yhtiökumppanini kanssa ja keskustelemme muutamista toimeksiannoista. Teen kirjanpitoon liittyviä tehtäviä, vastailen sähköposteihin ja laadin kaksi ulosottohakemusta.
- 12.15 Käymme yhtiökumppanini kanssa lounaalla läheisessä kahvilassa.
- 14.00 Soitan puhelun uudelle rikosasian asiakkaalle. Hän tarvitsee tulkkausta, joten soitan ensin tulkille ja otan sitten asiakkaan linjalle. Käyn läpi perusasioita toimeksiannosta ja roolistani. Sen jälkeen asiakas kertoo, mitä hänelle on tapahtunut.
- 15.30 Soitan puhelun toiselle asiakkaalle. Hänkin tarvitsee tulkkausta. Asiakkaan rikosasia on ollut vireillä esitutkinnassa jo useamman vuoden. Päivitän tilanteen asiakkaalle ja kuuntelen hänen kuulumisensa.
- 16.00 Jatkan asiakkaan asian valmistelua ennen kuin soitan hänelle. Asia on hieman monimutkainen, joten sen valmistelu on vienyt minulta tavanomaista enemmän aikaa. Soitan asiakkaalle klo 17.00, ja käyn hänen kanssaan läpi kirjoittamani asiakirjan ja varmistan, että kirjaukset ovat oikein.
- 19.00 Lähdän kohti kotia. Vettä sataa kaatamalla.
- 19.30 Tilaamme illallista, jota odotellessa seuraan koululaisen lukuläksyjen sujumista.
- 21.00 Toivottelen hyvää yötä koululaiselle. Valmistan iltasmoothiet ja katselen uutta suosikkisarjaamme. Leikitän samalla kissoja ja selailen aamulla saamaani talovalmistajan kuvastoa.
- 22.30 Käyn nukkumaan. Huomenna on edessä koko päivä esitutkinnassa avustamista.

**Emilia Kaikkonen,
Helsinki**

Emilia on rikos-, työ- ja ulkomaalaisyhteisöerikoistunut Kaikkonen & Sunnari Asianajotoimisto Oy:n osakas.

Yhteenveto

"Päivä oli melko tyypillinen, joskin kesän jäljiltä vielä rauhallinen. Useimmat työpäiväni sisältävät avustamista oikeudenkäynnissä tai esitutkinnassa sekä työtä toimistolla ja näin koronapandemian aikaan myös etätyötä kotona."

Kampanja rohkaisee sovittelemaan

Lähes 80 asianajajaa on lupautunut sovittelemaan juttuja maksutta loppuvuoden ajan. Kampanjan taustajoukot toivovat, että sovittelua käytettäisiin rohkeasti riidanratkaisun työkaluna.

TEKSTI TERO IKÄHEIMONEN // KUVAT HAASTATELTAVAT JA SHUTTERSTOCK

Asianajajaliiton sovitteluvaiokunnan ideoimassa kampanjassa tarjotaan loppuvuoden ajan asiakkaille ilmaista sovittelua. 1.10. ja 31.12 välisenä aikana asianajaja voi tarjota sovitteluvaiokunnalle riita-asiaa, joka hyväksytyksi tullessaan ohjataan sopivalle sovittelijalle. Tämä tarjoaa asian sovitteluun ilmaiseksi yhden päivän valmistelua ja yhden päivän varsinaista sovittelua.

Jutun soveltuvuuden pro bono -kampanjaan arvioi sovitteluvaiokunnan jäsenistä koostuva tiimi. Perhe- ja huoltajusuutiset on rajattu kampanjan ulkopuolelle. Edellytyksenä on lisäksi, että vähintään riidan toisella osapuolella on asianajaja.

Mukaan kampanjaan lähti lähes 80 sovittelukoulutuksen suorittanutta asianajajaa. He ovat sitoutuneet sovittelemaan yhteensä 230 riita-asiaa.

Kampanja on erinomainen mahdollisuus lisätä asianajajasovittelun tunnettuutta ja tehdä se entistä näkyvämmäksi yhtenä riidanratkaisun keinona. Asianajajaliitto kannustaa jäseniä tarjoamaan aktiivisesti juttujaan kampanjaan.

TILANTEEN LUKEMISEN TAITO KOROSTUU

Sovitteluvaiokunnan jäsen ja kampanjaa osaltaan kehittänyt **Mikko Elonheimo** suoritti Asianajajaliiton sovittelukoulutuksen vuonna 2006. Vajaassa parissakymmenessä vuodessa sovittelu on yleistynyt, mutta ei Elonheimon mukaan riittävästi. – Meillä on ollut vuosikaudet hieman muna-kana-ongelma, eli jotta asianajajat osaavat tarjota sovittelua

SOVITTELUSSA PITÄÄ OSAPUOLTEN ITSE LÖYTÄÄ TILANTEeseen RATKAISU SOVITTELIJAN JA ASIAMIESTEN AVUSTUKSELLA.

vaihtoehdoksi, tulisi heillä olla käytännön kokemuksia sovittelusta.

Vastaavasti asiakkaille sovittelu voi olla tuntematon asia, eivätkä he osaa sellaista edes ajatella tai eivät halua ryhtyä siihen, Elonheimo sanoo.

Elonheimo toimii Asianajajaliiton Krogeruksella liikejuridiikan riidanratkaisun parissa. Hänen mukaansa liike-elämän riitatilanteiden ratkaisussa sovittelu on vielä valitettavan vähän käytetty työkalu. Elonheimo toivookin asianajajilta rohkeutta ehdottaa sovittelua asiakkailleen.

Hän muistuttaa, että inhimillisellä tasolla sovittelu vaatii osapuolilta usein enemmän kuin perinteinen riita-asian selvittely tuomioistuimessa tai välimiesmenettelyssä, joissa asian ratkaisu on ulkoistettu kolmannelle osapuolelle. Sovittelussa pitää osapuolten itse löytää tilanteeseen ratkaisu sovittelijan ja asiamiesten avustuksella.

– Inhimillisuus ja tilanteen lukemisen taito korostuvat sovittelussa. Se miten ratkaisu löytyy tai on löytymättä, on erityisen paljon kiinni ihmisten välisestä vuorovaikutuksesta ja kommunikaatiosta, Elonheimo sanoo.

Hän muistuttaa, että pandemia-aika on entisestään pahentanut jutturuuhkaa tuomioistuimissa. Sovittelu on yksi keino purkaa ruuhkaa – tai ainakin olla pahentamatta sitä.

SOVITTELUKOULUTUS KEHITTÄÄ AMMATTITAITOA

Asianajaja **Maria Puputti** Asianajotoimisto Anniasta on yksi kampanjaan ilmoittautuneista sovittelijoista. Hän kertoo innostuneensa ideasta heti saatuaan Asianajajaliiton sähköpostiviestin, jossa houkuteltiin asianajajia kampanjaan.

Puputti suosittelee sovittelukoulutusta kollegoille hyvänä tapana kehittää omaa ammattitaitoa. Hänen mukaansa asianajajan työssä ja asiakkaiden odotuk-

sisä korostuu yhä enenevässä määrin sovinnollisuus ja kohtuullisen ratkaisun hakeminen.

– Suhtautukaa sovitteluun ennakkoluulottomasti ja hyvänä mahdollisuutena saada ratkaisu asiakkaan asiassa. Haastakaa itseänne kehittämään ihmistunteustaitojanne. Se on tärkeä osa nykyajan asianajajan ammattitaitoa, hän sanoo.

Annian toimitusjohtajan roolissa Puputilla on kollegoille yksiselitteinen viesti: sovinnollisuutta korostava työtapa ei ole vähentänyt vaan lisännyt toimeksiantojen ja sitä kautta työn määrää.

– Se, että lähdetään sovittelevalla asenteella liikkeelle, ei tarkoita, etteikö oltaisi tarpeen tullen tiukkoja, Puputti painottaa.

– Sovittelun avulla ihmiset käsittelevät asiaa usein kokonaisvaltaisemmin ja voivat ymmärtää seikkoja, jotka jäisivät ehkä huomioimatta, jos vain jumitetaan riita-asiassa.

Asiakkaat ovat yleensä todella huojentuneita, kun asia päättyy ja he ovat itse pystyneet vaikuttamaan lopputulokseen. *

Sovittelukampanja kestää
1.10.–31.12.2021. Lisätietoja kampanjasta
löydät Asianajajaliiton verkkosivuilta:
asianajajaliitto.fi/sovittelun-supersyksy

Tällä palstalla asianajajat kertovat mieleenpainuvista tapauksista uransa varrelta. Haluaisitko nähdä oman tai kollegan keissin palstalla? Lähetä vinkki advokaatti@asianajajaliitto.fi

KEISSI

Minä vastasin
Markku Fredman,
Helsinki
Asianajotoimisto
Fredman & Månsson

Asianajaja tunnustettiin tekijäksi

Edustin 80-luvun lopulla päämiestä, jota syytettiin petoksesta. Oikeudenkäynnissä oli vuorossa todistajan kuuleminen, ja tiesin, että tunnustaminen oli keskeinen syy, miksi todistaja oli kutsuttu paikalle. Ennen kuin todistaja tuli sisään, siirsin jutun paperit asiakkaan eteen ja annoin hänelle kynäni. Itse pistin kädet puuskaan ja välttelin katsekontaktia todistajan kanssa.

Näin yksinkertaisilla toimenpiteillä sain huomion kiinnitettyä itseeni, ja todistajana toiminut ravintolan tarjoilija tunnustikin minut mieheksi, joka oli vuotta aikaisemmin maksanut oluen varastetulla pankkikortilla.

Tapaus nousi julkisuuteen vuonna 1994, kun Helsingin Sanomat haastatteli minua tunnustamiseen liittyvistä ongelmista ja kerroin tästä vanhasta tapauksesta. Aihe

herätti runsaasti keskustelua, joka jatkui julkisuudessa vähän kärjekkäänäkin. Syyttäjä **Ritva Santavuori** syytti minua jopa todisteiden sotkemisesta.

Itse olin kovin tyytyväinen, että asia sai huomiota. Siihen aikaan tiedettiin yleisesti, että tunnustaminen oli täysin kelvotonta ja sääntelemätöntä. Henkirikosjutussa saatettiin raottaa sellin ovea ja näyttää todistajalle, että oliko tekijä tämä, tai tunnustusrivissä oli pelkkiä poliiseja ja yksi epäilty ilman kenkiä.

Asianajajaliitto teki samana vuonna Hesarin jutun kanssa oikeusministeriölle aloitteen, että tunnustamismenetelystä pitää saada omat säännökset esitutkintalakiin – ja näin tapahtuikin.

Valitettavasti laissa määrättyä tunnustamismenettelyä sovelletaan tunnista-

misessa edelleen aivan liian harvoin. En ole itse ollut yhdessäkään jutussa, jossa tunnustus olisi toteutettu lain mukaisesti, koska lain säännökset tunnustamisesta eivät ole poliisia pakottavia. Myös muita menettelytapoja voidaan käyttää, ja ne ovatkin vallitsevasti käytössä. Epäkohdat ovat laajalti tunnettuja ja poliisin ammattitaito on tunnustusasioissa valitettavasti aika horjuvaa.

Ideaalitilanteessa tunnustaminen tapahtuisi lain säädösten mukaisesti esitutkinna. Vakavissa asioissa oikea tapa on ryhmätunnustus, joka videoidaan. Videolta välittyy aivan eri tavalla vivahteita, kuten se, kuinka nopeasti todistaja tekee tunnustuksen ja miten hän reagoi nähdessään epäillyn.

Jos tunnustamiselle halutaan jotain näyttöarvoa, tunnustamista ei pitäisi missään tilanteessa tehdä enää oikeudenkäyntivaiheessa.

nimitykset

Aganinov Andrei
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Alahuita Anna-Sofia
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Arlander Joy
HPP
ASIANAJOTOIMISTO OY

Baarman Pontus
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Ekonen Jussi
MÄKITALO
ASIANAJOTOIMISTO OY

Hakahuhta Touko
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Henriksson Jaakko
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

ASIANAJOTOIMISTO ALFA OY

Jari Koivuluoma on aloittanut 9.8.2021 Asianajotoimisto Alfa lakimiehenä ja vahvistaa Alfa osaamista erityisesti asunto- ja kiinteistökauppariitoihin sekä muita kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöoikeutta, rakentamista ja maankäyttöä koskevissa toimeksiantoissa. Koivuluomalla on monipuolinen kokemus myös virka- ja työsuhteasioista, joita hän on hoitanut aikaisemmin työntekijäjärjestön lakimiehenä.

ASIANAJOTOIMISTO BERGMANN OY

OTM **Pinja Syrjälä** on nimitetty Senior Associateksi 16.6.2021 alkaen.

ASIANAJOTOIMISTO CASTRÉN & SNELLMAN OY

OTM **Anna-Sofia Alahuita** on nimitetty associate-juristiksi 18.5.2021 alkaen Rahoitus-palveluumme.

OTM, KTK **Touko Hakahuhta** on nimitetty associate-juristiksi 12.4.2021 alkaen Riitojen ratkaiseminen- ja Corporate Governance -palveluihimme.

OTM, KTK **Jaakko Henriksson** on nimitetty associate-juristiksi 6.4.2021 alkaen Pääomamarkkinat ja finanssialan sääntely- sekä Yritysjärjestely-palveluihimme.

Asianajaja, Senior associate -juristi **Hannu Huotilainen** on nimitetty counsel-juristiksi 1.4.2021 alkaen.

OTM **Niko Kauppi** on nimitetty associate-juristiksi 15.6.2021 alkaen Pääomamarkkinat ja finanssialan sääntely- sekä Yritysjärjestely-palveluihimme.

Assistentti **Laura Kimari** (tradenomi) on nimitetty johdon assistentiksi 1.4.2021 alkaen.

OTM **Onni Koivu** on nimitetty associate-juristiksi 21.5.2021 alkaen Riitojen ratkaiseminen -palveluumme.

Asianajaja **Ville Kukkonen** on nimitetty senior associate -juristiksi 17.5.2021 alkaen Työoikeus- sekä Data ja teknologia -palveluihimme.

OTM **Mari Kulmakorpi** on nimitetty associate-juristiksi 27.5.2021 alkaen Työoikeus-palveluumme.

FM **Tiina Kurvi** on nimitetty kääntäjäksi 1.6.2021 alkaen.

Henkilöstökoordinaattori **Elina Kytömaa** (KM, tradenomi) on nimitetty HR Specialist, Employer Branding -tehtävään 1.4.2021 alkaen.

Financial Specialist **Tarja Laaksonen** on nimitetty Senior Accountant -tehtävään 1.4.2021 alkaen.

Viestintä- ja markkinointiasistentti **Jasmi Lehtonen** (tradenomi) on nimitetty graafiseksi suunnittelijaksi 1.4.2021 alkaen.

OTM, KTK **Topi Leinonen** on nimitetty associate-juristiksi 28.5.2021 alkaen Rahoitus-palveluumme.

nimitykset

Huhtamäki Adam
ASIANAJOTOIMISTO
LUKANDER RUOHOLA
HTO OY

Huomo Laura
BIRD & BIRD
ASIANAJOTOIMISTO OY

Huotilainen Hannu
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Itäinen Leif
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Jutila Jussi-Pekka
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Kananen Jarno
ASIANAJOTOIMISTO
LUKKARI LYTYINEN
HELMINEN OY

Kauppi Niko
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Kimari Laura
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Koivu Onni
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Koivuluoma Jari
ASIANAJOTOIMISTO
ALFA OY

Koski Katariina
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Kukkonen Ville
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Kulmakorpi Mari
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Kunnaton Anniina
ASIANAJOTOIMISTO
LUKANDER RUOHOLA
HTO OY

Kurvi Tiina
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Kytömaa Elina
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Laaksonen Tarja
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Laukkanen Anni
ASIANAJOTOIMISTO
LUKANDER RUOHOLA
HTO OY

Lehtonen Jasmi
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Leinonen Petra
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Leinonen Topi
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

OTM, HTM **Mikko Leirimaa** on nimitetty associate-juristiksi 15.6.2021 alkaen Työoikeus-palveluumme.

OTM **Heidi Lumme** on nimitetty associate-juristiksi 3.5.2021 alkaen Pääomamarkkinat ja finanssialan sääntely -palveluumme.

OTM **Sofia Lyyra** on nimitetty associate-juristiksi 30.3.2021 alkaen Ympäristö, infrastruktuuri ja luonnonvarat -palveluumme.

ICT-tukihenkilö **Elias Marttala** on nimitetty ICT Support Specialist -tehtävään 1.4.2021 alkaen.

OTM **Aino Rautanen** on nimitetty associate-juristiksi 23.6.2021 alkaen Yritysjärjestely-palveluumme.

OTM **Henna Ronkainen** on nimitetty associate-juristiksi 1.3.2021 alkaen Pääomasijoittaminen- ja Yritysjärjestely-palveluihimme.

OTM **Nicklas Sveto** on nimitetty associate-juristiksi 6.4.2021 alkaen Yritysjärjestely-palveluumme.

OTM **Tanja Tuominen** on nimitetty counsel-juristiksi 8.2.2021 alkaen Kiinteistösijoittaminen ja -transaktiot -palveluumme.

Asianajaja **Viola Valtanen** on nimitetty senior associate -juristiksi 31.5.2021 alkaen Pääomamarkkinat ja finanssialan sääntely- sekä Corporate Governance -palveluihimme.

Catering-koordinaattori **Outi Viro** on nimitetty Catering Specialist -tehtävään 1.4.2021 alkaen.

OTM **Veera Ylitalo** on nimitetty associate-juristiksi 1.5.2021 alkaen Työoikeus-palveluumme.

Asianajaja **Yanhuan Zhou** on nimitetty senior associate -juristiksi 6.4.2021 alkaen Yritysjärjestely-palveluumme.

ASIANAJOTOIMISTO LUKANDER RUOHOLA HTO OY

OTM **Adam Huhtamäki** on nimitetty juristiksi Helsingin-toimistoon. Huhtamäki työskentelee erityisesti riitojen ratkaisemiseen liittyvissä toimeksiantoissa sekä sopimus oikeudellisissa asioissa.

OTM **Anniina Kunnaton** on nimitetty juristiksi Turun-toimistoon. Kunnaton on erikoistunut energia- ja ympäristöoikeuteen sekä kiinteistötransaktioihin. Hän on aiemmin työskennellyt Roschier Asianajotoimisto Oy:n palveluksessa.

OTM **Anni Laukkanen** on nimitetty juristiksi Turun-toimistoon. Laukkanen hoitaa erityisesti yhtiöoikeuteen ja yritysjärjestelyihin liittyviä asioita. Hän on aiemmin työskennellyt mm. KPMG:llä.

Hanna-Riikka Remes on nimitetty asianajajassistentiksi Kuopion-toimistoon.

OTM **Henrietta Sandvik** on nimitetty juristiksi Turun-toimistoon. Sandvik on erikoistunut kuljetus- ja merioikeuteen. Hän on aikaisemmin työskennellyt Visma Legalilla.

ASIANAJOTOIMISTO LUKKARI LYTYINEN HELMINEN OY

OTM, VT **Jarno Kananen** on aloittanut toimiston lakimiehenä 1.6.2021.

BIRD & BIRD ASIANAJOTOIMISTO OY

Asianajaja **Laura Huomo** on kutsuttu osakkaaksi ja nimitetty toimiston Energy & Utilities -ryhmän vetäjäksi 28.7.2021 lukien.

OTM **Marla Melin** on aloittanut Associatena 18.5.2021.

OTM **Cea Mittler** on aloittanut Senior Associatena 2.8.2021.

BORENIUS ASIANAJOTOIMISTO OY

OTM **Kyösti Eskola** on nimitetty Associateksi Transactions-linjaan 12.7.2021 alkaen.

OTM **Vilma Haavisto** on nimitetty Senior Associateksi Dispute Resolution -linjaan 1.7.2021 alkaen.

OTM **Joel Iveskero** on nimitetty Associateksi Transactions-linjaan 2.8.2021 alkaen.

OTM **Linda Inkinen** on nimitetty Associateksi Transactions-linjaan 1.6.2021 alkaen.

OTM **Sarianna Järviö** on nimitetty Associateksi Transactions-linjaan 1.7.2021 alkaen.

OTM **Sanna Kiviranta-Kontio** on nimitetty Senior Associateksi Advisory-linjaan 1.7.2021 alkaen.

OTM **Saara Mankki** on nimitetty Associateksi Transactions-linjaan 2.8.2021 alkaen.

OTM **Annika Smalén** on nimitetty Senior Associateksi Transactions-linjaan 2.8.2021 alkaen.

OTM **Kaisa Susi** on nimitetty Senior Associateksi Advisory-linjaan 1.7.2021 alkaen.

OTM **Aksu Tuominen** on nimitetty Senior Associateksi Transactions-linjaan 21.6.2021 alkaen.

OTM **Louna Tulikoura** on nimitetty Senior Associateksi Advisory-linjaan 1.7.2021 alkaen.

OTM **Markus Vanhanen** on nimitetty Senior Associateksi Transactions-linjaan 1.7.2021 alkaen.

HPP ASIANAJOTOIMISTO OY

OTM **Joy Arlander** on nimitetty Associateksi 16.6.2021 lähtien. Arlander on erikoistunut ympäristöoikeuteen.

nimitykset

Leirimaa Mikko
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Lumme Heidi
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Lyrra Sofia
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Marttala Elias
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Melin Marla
BIRD & BIRD
ASIANAJOTOIMISTO OY

Metso Maria
HPP
ASIANAJOTOIMISTO OY

Mittler Cea
BIRD & BIRD
ASIANAJOTOIMISTO OY

Montonen Alisa
MÄKITALO
ASIANAJOTOIMISTO OY

Murto-Koivisto Anni
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Ojantakanen Risto
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Rautanen Aino
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Remes Hanna-Riikka
ASIANAJOTOIMISTO
LUKANDER RUOHOLA
HTO OY

Ripatti Tiia-Maria
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Ronkainen Henna
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Salonen Johanna
HPP
ASIANAJOTOIMISTO OY

Sandholm Ida
HPP
ASIANAJOTOIMISTO OY

Sandvik Henrietta
ASIANAJOTOIMISTO
LUKANDER RUOHOLA
HTO OY

Sautny Emmi
HPP
ASIANAJOTOIMISTO OY

Savander-Elivuo Monica
I&O PARTNERS
ASIANAJOTOIMISTO OY

Svento Nicklas
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Syrjäte Pinja
ASIANAJOTOIMISTO
BERGMANN OY

Tuominen Tanja
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Valtanen Viola
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Viro Outi
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Volanen Tanja
PROPERTA
ASIANAJOTOIMISTO OY

Ylitalo Veera
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

Zhou Yanhuan
ASIANAJOTOIMISTO
CASTRÉN & SNELLMAN OY

OTM **Maria Metso** on nimitetty Associateksi 28.4.2021 lähtien. Metso on erikoistunut kilpailu-, lääke- ja terveydenhuolto-oikeuteen.

OTM, VTM **Johanna Salonen** on nimitetty Senior Associateksi 16.6.2021 lähtien. Salonen on erikoistunut työoikeuteen.

Asianajaja **Ida Sandholm** on nimitetty Senior Associateksi 18.6.2021 lähtien. Sandholm on erikoistunut yritys- ja rahoitusjärjestelyihin.

Asianajaja **Emmi Saulny** on nimitetty Senior Associateksi 1.6.2021 lähtien. Saulny on erikoistunut teknologiaoikeuteen.

I&O PARTNERS ASIANAJOTOIMISTO OY

Asianajaja **Andrei Aganimov** on aloittanut osakkaana ja toimitusjohtajana 21.9.2021 lukien.

Asianajaja **Pontus Baarman** on aloittanut osakkaana 21.9.2021 lukien.

Asianajaja **Leif Itäinen** on aloittanut osakkaana 21.9.2021 lukien.

Asianajaja, VT **Jussi-Pekka Jutila** on aloittanut osakkaana 21.9.2021 lukien.

OTM **Katariina Koski** on aloittanut Senior Associatena 21.9.2021 lukien.

OTM **Petra Leinonen** on aloittanut Associatena 21.9.2021 lukien.

Asianajaja, VT **Anni Murto-Koivisto** on aloittanut Senior Associatena 21.9.2021 lukien.

Asianajaja **Risto Ojantakanen** on aloittanut osakkaana 21.9.2021 lukien.

LL.M. **Tiia-Maria Ripatti** on aloittanut Associatena 21.9.2021 lukien.

Asianajaja **Monica Savander-Elivuo** on aloittanut Senior Associatena 21.9.2021 lukien.

MÄKITALO ASIANAJOTOIMISTO OY

Asianajaja **Jussi Ekonen** on nimitetty Managing Associateksi 1.6.2021 lähtien. Ekonen on erikoistunut energia- ja infrastruktuurisektorin toimeksiantoihin sekä yritysjärjestelyihin.

Asianajaja **Alisa Montonen** on nimitetty Senior Associateksi 2.8.2021 lähtien. Montonen on erikoistunut kiinteistö-, ympäristö- ja yhtiöoikeudelliseen neuvontaan.

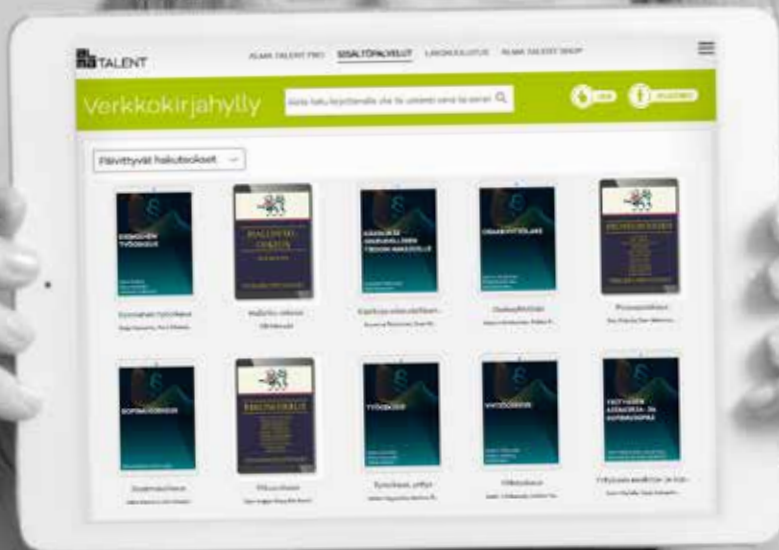
PROPERTA ASIANAJOTOIMISTO OY

OTM **Tanja Volanen** on aloittanut lakimiehenä 23.8.2021 toimistomme kiinteistöryhmässä.

NIMITYSUUTISET JA KUVAT
SEURAAVAAN LEHTEEN
29.10.2021 (5/2021) MENNESSÄ:
ASIANAJAJALIITTO.FI/NIMITYKSET

”Alma Talentin kirjailijat ovat omien alojensa parhaimmista: teoksiin välittyy uusin tieto, kiinnostavimmat näkökulmat ja asiantuntevin kommentointi. Satojen digikirjojen ammattikirjasto Alma Talent Verkkokirjahylly täydentyy jatkuvasti kirjauutuuksillamme heti niiden ilmestyessä. Laadukkaita tietosisältöä on ulottuvillasi juuri silloin, kun sitä asiantuntijatyössäsi tarvitset.”

- Heidi Antinkari, julkaisupäällikkö, Alma Talent

UUTTA ALMA TALENT
VERKKOKIRJAHYLLYSSÄ:

Päivittyvät hakuteokset

Jo yli 600 kirjan Verkkokirjahylly-hakupalvelussa on uusi hyllykokonaisuus

PÄIVITTYVÄT HAKUTEOKSET.

Hakuteoksia on 42. Löydät hyllystä kattavan valikoiman päivittyvää juridista kirjallisuutta eri oikeudenaloilta. Omien alojensa parhaat asiantuntijat huolehtivat teosten ajantasaisuudesta: nimensä mukaisesti teokset päivittyvät säännöllisesti, ja saat päivittäisen työsi tueksi aina uusimman tiedon. Palvelun haku etsii sinulle tietoa Verkkokirjahyllyn koko valikoimasta.

Valitse teokset, joita sinä tarvitset työssäsi:
sisaltopalvelut.almatalent.fi

EDILEX

**SUOMEN JOHTAVA LAKITIETOPALVELU
EDILEX 20 VUOTTA**

EU-tuomioistuimen ratkaisut
löytyvät Edilexistä

EDITA